No. 1703 Zaterdag 19 Augustus 1916. 33ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— met vooruitbetaling.

BUREAU VAN DIT BLAD
Waterkant No 4. Overzijde.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f. 0.50; voor elken regel meer 7½ cts.

Hoedenindustrie en Vlechtonderwijs.

XII.

Een Coöperatieve Bond voor de fijn-vlechtsters.

In art. IV, V en VI heb ik het plan besproken om de vlechtsters van *staplehats en grove hoeden* in een coöperatieve organisatie te vereenigen. Wie zich den inhoud dier artikelen nog goed herinnert of ze er nog eens op wil nalezen, zal wel met mij overtuigd zijn, dat het een hoogst gewaagde onderneming is een reuzenwerk te beginnen, dat zooveel kansen biedt op een totale mislukking uit te loopen.

Toch gevoel ik mij gedrongen het denkbeeld van *coöperatie* op nieuw ter sprake te brengen, doch nu alleen in verband met de *fijnvlechtsters*

Het is van het grootste belang en dringend noodzakelijk de fijnvlechtsters in een *Coöperatieven Bond* te vereenigen.

Dat is noodzakelijk voor den goeden naam onzer kolonie en tevens in het belang ėn van de industrie ėn van onze vlechtsters.

Sinds eenige jaren reeds is er in het Buitenland door inzendingen op tentoonstellingen e. a. propaganda gemaakt voor onze *fijne* hoeden. Hoe langer zoo meer begint ook onder dit opzicht onze industrie naam te maken. Het is een feit, dat op elke ~~expositie onze fijne hoeden bewonderd~~ werden. Een Amerikaan, die onze kolonie bezocht, staat in verrukking over de prachtexemplaren van Panama's, die onze vlechtsters weten te vervaardigen, en hij aanvaardt de terugreis naar het land van den dollar niet, zonder eenige van de mooiste stroohoeden mee te nemen, die hij in Amerika niet anders dan tegen het dubbele van dien prijs kan koopen. De hoeden, die op den vlechtcursus van Pietermaai door de leerlingen vervaardigd worden als proefstukken ter verkrijging van hun diploma, vinden steeds grif koopers. Daar komen hier tal van aanvragen om inlichtingen omtrent onze fijne hoeden, en verzoeken om modellen te sturen. Doch het gebeurt ook, dat door het buitenland hier bestellingen van fijne hoeden gedaan worden, dikwijls veel grooter dan wij in staat zijn uit te voeren. Zulke gevallen brengen onze kolonie en onze industrie in discrediet. Wanneer wij niet in staat zijn een bestelling uit te voeren, heeft dit tengevolge, dat men elders naar een andere gelegenheid uitziet, waar men beter geholpen wordt.

Het komt ook voor, dat een fijnvlechtster door nood gedwongen, stapelhoeden vlecht, omdat zij geen enkele opdracht had een hoed van betere kwaliteit te vlechten, terwijl tegelijkertijd een bestelling niet kan worden uitgevoerd uit gebrek aan handen om deze *fijne* hoeden te vervaardigen.

Dat alles bewijst genoegzaam, dat er iets hapert. Er ontbreekt organisatie. De vlechtcursussen zorgen steeds, dat het getal van degelijk onderlegde vlechtsters zich uitbreidt. Doch er moet ook een coöperatieve bond zijn die hen allen, ook wanneer zij de vlechtschool reeds lang verlaten hebben, blijft omvatten. Deze organisatie moet zorgen, dat allen geregeld werk hebben, dat zij op de hoogte blijven zoowel van de nieuwste verbeteringen, die in de industrie worden aangebracht, als ook van de eischen der mode, van de bestellingen die inkomen, van de fluctuaties van de markt, enz., enz.

Een dergelijke organisatie, die alle fijnvlechtsters omvat, is beslist noodzakelijk tegenover het buitenland. Nu weet een koopman in New-York of Europa, die fijne hoeden verlangt, niet tot wien zich hier te wenden. Er zijn hier verscheidene exporteurs van stapelhoeden; ook die in grove en middelsoorthoeden handelen; doch er is geen enkele die geregeld *fijne* hoeden opkoopt. Strikt genomen kan zich de vlechtschool van Pietermaai daarmede niet inlaten. Hier worden wel de leerlingen gevormd, doch hier drijft men geen handel. Wel worden hier aan reizigers en vrienden, die de school bezoeken, de werkstukken der leerlingen verkocht, ook zelfs kleine bestellingen uitgevoerd, om de leerlingen werkstukken ter oefening te geven. Doch dit is geen eigenlijk gezegde handel, en zeker niet in het groot. Tegenover het buitenland moet deze coöperatieve organisatie als tusschenpersoon optreden, om de orders in fijne hoeden in ontvangst te nemen en aan de verschillende fijnvlechtsters, over het geheele eiland, zelfs ook op Bonaire en Aruba verspreid, ter uitvoering toe te vertrouwen.

Voor de fijn-vlechtsters is deze organisatie niet minder van belang. Wanneer een leerling haar diploma behaald heeft, verlaat zij de vlechtschool. Het zal dan wel een hooge zeldzaamheid blijven, wanneer zij van iemand uit de kolonie een opdracht krijgt een hoed van 20 à fl 25 te maken. En bij gebrek aan relaties, is de kans voor het buitenland te werken nog veel meer afgesloten. Zoo blijft haar kennis van het fijn-vlechten renteloos liggen en gaat zij uit nood weer grove hoeden vlechten. Is zij echter bij dezen bond aangesloten, dan is zij er bijna zeker van, geregeld met fijn-vlechten te kunnen doorgaan en zich een ruime verdienste te verzekeren.

* * *

Een dergelijke organisatie is bovendien zeer goed mogelijk, en geeft alle waarborgen op succes. Bovendien zijn er niet die bezwaren en moeilijkheden aan verbonden, die een coöperatie van vlechtsters van *staplehats* vrijwel onmogelijk maakt.

a. Hier heeft men geen concurrentie te duchten, noch wordt aan anderen concurrentie aangedaan. Want noch de exporteurs, noch de Syriërs handelen in fijne hoeden.

b. Bovendien is deze organisatie gemakkelijk te overzien en te besturen. Uit den aard der zaak is de kring, door deze organisatie omvat, betrekkelijk klein, die zich echter langzaam kan uitbreiden, doordat anderen zich daarbij kunnen aansluiten. Zooals door haar opleiding tot fijn-vlechtster reeds van zelf spreekt, is deze klasse van personen beter onderlegd en ontwikkeld, begrijpen zij beter hun eigen belang, en kunnen juist door hun grootere verdiensten gemakkelijk daarvan iets afzonderen. Voor een ~~fijnvlechtster, die hoeden van 25 tot~~ fl 40 aflevert, is het veel gemakkelijker 5 à 10 % af te staan van haar verdiensten, dan voor een vlechtster van staplehats die de luttele opbrengst van zulk een hoed nog met een paar centen zou verminderd zien. Dat bedrag, dat de fijnvlechtster vrijwillig afdraagt, stelt haar in staat mede te werken een fondskapitaal te vormen, en aandeelen te nemen in de coöperatie, met recht op de winst die jaarlijks wordt uitgekeerd.

P. A. EUWENS.

DE GRONDWETSHERZIENING.

VOORLOOPIG VERSLAG.

Het door de commissie van rapporteurs uit de Tweede Kamer vastgestelde afdeelingsverslag nopens de voorstellen tot grondwetsherziening is in druk verschenen.

Het is onderteekend door de heeren Hugenholtz, Loeff, Rink, Tijdeman en Van der Voort van Zijp.

De heer Drion heeft een afzonderlijke nota ingezonden.

Aan de beschouwingen en opmerkingen van het afdeelingsonderzoek ontleenen we het volgende:

Urgentie en opportuniteit der Grondwetsherziening.

Vele leden konden niet goedkeuren, dat de Regeering is afgeweken van de door haar na het uitbreken van den oorlog aanvankelijk aangenomen houding, door voorstellen tot herziening der Grondwet aanhangig te maken, welke strekken om in de regeling van het kiesrecht diep ingrijpende wijzigingen te brengen. Urgent kan de invoering van het algemeen kiesrecht voor mannen en de opheffing van de grondwettelijke belemmeringen ten aanzien van het vrouwenkiesrecht niet genoemd worden en het tegenwoordige oogenblik is voor eene grondwetsherziening ongeschikt.

Zeer vele leden konden zich met deze beschouwingen niet vereenigen. Dat de bestaande Grondwettelijke regeling van het kiesrecht onhoudbaar is, wordt door alle politieke partijen erkent. Zoowel door het Kabinet-de Meester als door het Kabinet-Heemskerk werden ingrijpende wijzigingen der Grondwettelijke bepalingen op dit stuk ingediend. Blijkens de Troonrede van 1913 hebben de invoering van algemeen kiesrecht en de opheffing der Grondwettelijke belemmeringen ten aanzien van het vrouwenkiesrecht van den aanvang af deel van het Regeerings programma uitgemaakt. Dat de verbetering der Grondwettelijke regeling van het kiesrecht niet urgent zou zijn, werd dezerzijds geenszins toegegeven.

Omvang der grondwetsherziening.

Tegen de beperking der Grondwetsherziening tot het kiesrecht werd door verscheidene leden bezwaar geopperd. Sedert de laatste herziening zijn ongeveer 30 jaren verloopen. Vele nieuwe denkbeelden hebben zich baan gebroken. In de Grondwet komen tal van bepalingen voor, ten aanzien van de wenschelijkheid van wijziging waarvan vrijwel eenstemmigheid bestaat, maar die, worden zij in deze herziening niet begrepen, nog langen tijd een sta-in-den-weg voor noodige verbeteringen in wetgeving en administratie zullen blijven. De meeste leden erkenden intusschen, dat het tegenwoordige oogenblik voor eene generale herziening niet geschikt is, maar onder dezen waren er, die eene herziening, welke uitsluitend het kiesrecht aan de orde stelt, toch te beperkt achtten. Nevens het onderwijsvraagstuk, waarop hieronder nader wordt teruggekomen, werden verschillende onderwerpen voor opneming in de thans aanhangig gemaakte herziening aanbevolen. De voornaamste onderwerpen waren de herziening van de regeling der troonopvolging en de versterking van den invloed der Volksvertegenwoordiging op het buitenlandsch beleid.

Door verscheidene leden werd verder de wensch geuit, dat althans eene herziening van het XIde hoofdstuk aan de voorstellen der Regeering zou worden toegevoegd. Dat het noodig is het brengen van veranderingen in de Grondwet gemakkelijker te maken dan thans het geval is, nu 17 en zelfs nog minder leden der Eerste Kamer het moeizame werk eener Grondwetsherziening kunnen doen mislukken, wordt algemeen erkend. Omtrent de wijze van verbetering van het XIde hoofdstuk bestaat eene groote mate van eenstemmigheid. Door de Grondwetscommissies van 1905 en 1910 en door het Kabinet-Heemskerk is voorgesteld in art. 195 den eisch van eene meerderheid van twee derden in elke Kamer te doen vervallen en te bepalen, dat de nieuwe Kamers het voorstel in vereenigde vergadering overwegen. Opneming van zoodanige wijziging in de nu gedane voorstellen werd te meer aanbevelenswaardig geacht, omdat het minder bezwaarlijk wordt de vele artikelen, welke wijziging behoeven, thans onveranderd te laten, wanneer herziening der Grondwet gemakkelijker wordt gemaakt.

Vele anderen konden zich met de door de Regeering gewenschte beperking der herziening vereenigen. Dat de Grondwet op menig punt herziening behoeft, valt niet te ontkennen, maar dit maakt het juist bezwaarlijk thans andere onderwerpen dan het kiesrecht aan de orde te stellen. Ging men tot uitbreiding der herziening over, dan zijn er zoo vele punten, ten aanzien waarvan verbetering in aanmerking dient te komen. Intusschen werdt opgemerkt, dat, al is het volkomen begrijpelijk, dat de Regeering zich tot het kiesrecht bepaalde, dit niet uitsluit, dat zij enkele wijzigingen, welke met het kiesrecht in nauw verband staan, alsnog aan hare voorstellen toevoegt. Daarvoor komt, naar men meende, allereerst in aanmerking de herziening van art. 89. Algemeen had het be-

Curaçaosche Ditjes en Datjes.

Jaren geleden, 'n gedicht gelezen van Richepin.

Dat is me bij gebleven tot nu toe. Zoo treffend mooi vond ik 't.

't Gaat over 'n jongmensch 'n verliefd jongmensch, eenig teruggekeerd chapiter van heel wat dicht en ondicht.

Maar om de liefde van ze'n dulcinea te verwerven, moet hij ze'n moeder dooden, en haar 't hart uitrukken.

En dat doet 't onmensch.

In 'n zwijmel van angst en wee en passie, snelt hij heen met bebloede moordvingeren, struikelt, en ook 't nog warme hart van ze'n moeder valt.

En toen sprak dat hart, en vroeg weenend, of de geliefde zoon zich niet bezeerd had:

„Et le cœur dit en pleurant
„T'es tu fait mal, mon enfant?!"

Gelooft ge, dat 't mogelijk is, liefde van moeder tot kind, meer intens-realistisch, meer plastisch gevoelig-diep te beschrijven, dan in deze zoetvloeiende dichtrythmen.

En toch, zóó klopt 't moederhart in elk klimaat onder de zon, ook op onze eilanden, die als 'n wijdgeschakelde keten van graniet omprangen de groenende, dikwerf verraderlijk onstuimige golven van de Caraïbische Zee.

Hoe zal ik beschrijven in sprekende kleuren de vrouwe, de arme Curaçaosche moeder, die als misschien geen ander sterfling op aard, zoo ontmoedigend te strijden heeft van jeugd tot stervensuur, de harde onverbiddelijke struggle for life:

Maar versta me nu goed.

Niet heb ik 't over mama's van de élite, van de upper-ten, van de crême de la crême, ook heelemaal niet over stadsche moeders met geld en goed schaars bedeeld, neen die koddig-rondige streepjes, kringetjes, haaltjes die mijn pen uitkriebelen, en 't blanco-folio onder mijn gebogen vijf zwarten, bedoelen te schetsen alleen en alleen de moeders van onze stoer-gespierde buitennegers.

Tusschen de 20 en 30 trouwen gewoonlijk onze mammezellekens.

De veelgeliefde heeft 't jawoord gevraagd en gekregen, en trekt nu voor 'n jaar of wat naar kust of America, of spreidt 't kolengruis in laaiend vuur, diep in Kwimsteamer's ingewand.

Postwissels of greenbacks komen opdagen over het groote water.

Stukje grond wordt gekocht.

Blijft de almighty-dollar-stroom vloeien, dan wordt hut met schuur en oven gebouwd, en tafel en stoelen aangekocht.

Totdat ie komt de liefdeman.

Van ze'n boot springt ie luchtig op havenkant, nu zoo gauw mogelijk passage genomen op 'n ander bootje, wat ook wel's hobbelt en raar doet.

Eerst papieren in orde maken.

Bij den pastoor gaat 't van 'n leien dakje, bij „meneer" heeft 't meer voeten in de aarde.

Dat is niet euphemistisch, maar letterlijk zoo bedoeld, want vaak moeten trouwlustigen tot 3 soms 4 keer toe, op en neer naar stad. Waarom?

Wel, voor hun papieren; onze bureaucratie eischt dat zoo.

Van San Willibrordo is zoo'n op and down-kuier ± 9, van Barber ± 12, van Westpunt ± 15 uur.

Ook voor jeugdmenschen met 'n reuzeodosis liefde in 't kloppend hart, blijft toch dat kilometervreten, 'n niet te onderschatten be. zwaar.

'n Mensch is geen duizendbeen, hoezeer zulks heeren schoen- en kleermakers ook spijt.

God weet, hoevelen, door opzien tegen dat heen en weer gesjouw, tegen dat van Pontius naar Pilatus gestuur, er nu maar zoo op los leven. Vooral mannetjes, die van 'n dagloon moeten rondscharrelen, zijn gauw 'n paar dagen verdiensten kwijt, en dat kan bruintje natuurlijk heelemaal niet trekken.

Dies blijven ze thuis, en trouwen niet.

En de gevolgen liggen voor 't grijpen.

Is daar niets aan te doen???

De papieren zijn eindelijk in orde. De groote dag is daar.

De huwelijksband omstrengelt hen voor eeuwig.

De bruidstoet in wit en zwart en groen en rood verlaat de kerk, drommen kleine en groote kinderen wonderoogen 'n gerekt: es ta bonita!

Dan begint de reuzenfuif.

Van 'n springlevend geitje en biggetje hebben ze gisterenavond lijkjes gemaakt.

Naast bergen eetwaar en reuzentaart, staan flesschen, veel flesschen, die ook weldra geil en big in 't koele graf zullen volgen.

In 't holletje van den nacht neemt 't festijn 'n eind. Naar huis gaan de gasten in wee-zangerige stemming. Voor velen is 't goed, dat bij hun geen huissleutel in actie moet treden, want er in kwamen ze nooit, en 'n scheeven mond liepen ze misschien ook nog op, bij hun dutten in 't maangestraal.

Neen, zeg nu niet „schocking!", want, leest men van 'n student, die snachts van 3,17-4,11 met ze'n kurkentrekker in 't sleutelgat staat te morrelen, onder heel veel leelijke woorden, dan lacht men, en dan vindt men 't typisch, leuk, reusachtig, eenig.

En dien neger noemt men dronken, en dien student gemonteerd.

Over 'n week of wat, is 't geld bijna schoon op, en trekt manlief weer naar Venezuela, of naar ze'n stookhol op de Kwim.

En als dat mannetje nu maar van tijd tot tijd postwisseltjes sturen blijft, en zoo nu en dan zelf eens komt overwippen, dan is zulks nog wel geen ideaal-huwelijk, maar toch in vele gevallen de beste oplossing, vooral als er meer en meer krullige mollige blackies 't hutje beginnen te bevolken.

Maar verleiding in 't verre land is groot, en zoo gebeurt 't wel eens, meer dan eens, dat na jaren de liefde verflauwt, en 'e doodgewoon geen taal of teeken meer geeft. Dan begint de ellende, en 't zwoegen van dat tengere vrouwtje dag in dag uit, want haar zevental moet toch eten.

vreemding gewekt, dat de Regeering niet eene herziening van dit artikel in hare voorstellen heeft opgenomen. Dat de verouderde bepalingen van art. 89 herziening behoeven, staat, ook blijkens de voorstellen van het Kabinet-Heemskerk, wel vast, en dat deze zaak in nauw verband staat met de regeling van het kiesrecht, zal ook de Regeering niet ontkennen. In het verdere gedeelte van dit verslag worden nog eenige andere eveneens met het kiesrecht verband houdende wijzigingen vermeld, welke naar sommiger meening thans aangebracht zouden kunnen worden.

Herziening van Art. 192 der Grondwet.

(De Commissie van Rapporteurs merkt op, dat tijdens het afdeelingsonderzoek het rapport der staatscommissie nog niet was verschenen en het voorstel der Regeering tot wijziging van art. 192 der Grondwet nog niet was ingediend).

Verscheidene leden betreurden, dat de Regeering niet in hare voorstellen de herziening van art. 192 der Grondwet heeft opgenomen.

Naar de meening dezer leden had de Regeering met de indiening van hare voorstellen moeten wachten, totdat zij in de mogelijkheid was daarin een voorstel tot herziening van art. 192 te betrekken. Nu de Regeering door de instelling der staatscommissie getoond heeft ter zake van de onderwijs-quaestie een compromis tusschen de verschillende politieke partijen tot stand te willen brengen, had zij zich behooren te onthouden van indiening van voorstellen, welke niet tevens bevrediging van de voorstanders van het bijzonder onderwijs bedoelen. Gelijktijdige indiening van voorstellen betreffende het kiesrechtvraagstuk en betreffende de onderwijsquaestie zou tot eene zekere wisselwerking hebben geleid en bij de bespreking van het eene voorstel zou dan rekening gehouden zijn met het andere. Afzonderlijke behandeling van de kiesrechtvoorstellen kan daarentegen aan de aanneming daarvan niet bevorderlijk zijn. Had de Regeering met de indiening van hare voorstellen gewacht totdat een, hetzij van harentwege, hetzij ingevolge het initiatief der Kamer, ook voorstellen betreffende het onderwijs konden worden behandeld, dan zou geen vertraging zijn veroorzaakt, want het heeft naar de meening dezer leden van den aanvang wel vastgestaan, dat van het welslagen der Grondwetsherziening alleen sprake kan zijn, indien voorstellen betreffende de beide quaesties gelijktijdig in behandeling worden gebracht.

Naar aanleiding van deze beschouwingen werd door vele andere leden betoogd, dat de geenerlei aanleiding is voor verwondering of bezwaar ten aanzien van de door de Regeering ten opzichte van het onderwijsvraagstuk aangenomen houding. In de eerste plaats werd herinnerd, dat wél de herziening van het kiesrecht, maar niet die van artikel 192 deel van het programma der Regeering uitmaakte.

Men zag verder niet in, waarom de gedachtenwisseling omtrent het kiesrecht minder vruchtdragend zou moeten zijn, wanneer niet tevens de onderwijsquaestie aan de orde was gesteld. Die meening zou naar men meende alleen gezond zijn bij de opvatting, dat er bij de regeling van het kiesrecht en het onderwijs van een politieken ruilhandel sprake zou kunnen zijn. Een compromis kan, gelijk ook door leden van de rechterzijde werd betoogd, echter alleen op zijne plaats zijn, waar over eene en dezelfde quaestie verschil van meening bestaat, maar niet waar het verschil van meening twee quaesties van uiteenloopenden aard betreft. Het zou evenmin aangenaan van de rechterzijde te vergen dat zij het constitutioneele stelsel door een herziening van het kiesrecht, welke zij niet wenschelijk achtte, liet bederven ter wille van de onderwijsquaestie, als het zou aangaan van de linkerzijde te eischen, dat zij ter wille van het kiesrecht zou instemmen met eene regeling van het onderwijsvraagstuk, welke hare instemming niet had. Of de Regeering gelijktijdige behandeling van beide quaesties wil bevorderen, is eene vraag van politiek, die zij heeft te beslissen. Dat, al mag van ruilhandel geen sprake zijn, die gelijktijdige behandeling feitelijk verschillende partijen nader tot elkander zal brengen en daarom op het welslagen der Grondwetsherziening een gunstigen invloed zal hebben, werd mogelijk geacht. Door een aantal leden der linkerzijde werd verklaard, dat zij gaarne bereid waren in de onderwijsquaestie aan billijke wenschen recht te doen en dat zij, als een voorstel tot herziening van art. 192 tijdig in staat van wijzen mocht komen, geen bezwaar hadden, dat tegelijkertijd met de voorstellen betreffende het kiesrecht te behandelen.

De zeeslag bij Jutland.

Het rapport van admiraal Jellicoe over den slag bij Jutland is 6 Juli gepubliceerd.

Het rapport, dat met talrijke technische bijzonderheden de verschillende fazen van den slag beschrijft, begint met de volgende woorden: „De Duitsche hoogzeevloot werd den 31sten Mei ten Westen van de Jutland bank tot den slag gedwongen.

De (Engelsche) schepen van de groote vloot hadden, in overeenstemming met de algemeene politiek van periodieke kruistochten door de Noordzee volgens mijn instructies den vorigen dag hun basis verlaten."

Het rapport toont duidelijk aan, dat gedurende de geheele actie, zelfs toen de slag- en de lichtere schepen een groote overmacht tegenover zich hadden, het initiatief van de Engelsche eskaders uitging. Hun eenig doel was om den vijand zoo lang mogelijk bezig te houden, ten einde hem zoo groot mogelijke verliezen toe te brengen.

Jellicoe beschrijft, hoe de eskaders slag- en lichte kruisers van Beatty uitgezonden werden, om ten Zuiden van de slagvloot verkenningen te doen.

De eerste faze van den slag begon tusschen half vier en vier uur in den morgen, toen Beatty vijf slagkruisers en een aantal andere schepen ontmoette en met deze den strijd aanbond. Beatty stelde zijn schepen zoo op, dat zij tusschen de vijandelijke schepen en dezer basis lagen, zoodat zij den strijd moesten aanvaarden.

De vijand keerde snel naar het Zuid Oosten terwijl Beatty, parallel opstoomende, zijn eskaders hiertegen opwierp. Dit duurde tot 2 uur 42.

De tweede faze begon bij het verschijnen der Duitsche slagvloot. Beatty wendde en richtte Noordelijk ten einde den vijand met de Britsche slagvloot in aanraking te brengen. Terzelfdertijd bond hij den strijd aan met de vijandelijke slagvloot, nog steeds tusschen haar en haren basis liggende.

De leidende schepen van de Engelsche slagvloot kwamen om 5 uur 58 in het gezicht, waarop Beatty met den meesten spoed naar het Oosten wendde om aldus de vijandelijke slagorde te verdeelen.

De geheele Duitsche vloot stoomde nu eerst naar het Oosten en vervolgens naar het Zuid Westen, achtervolgd door de Engelschen. De hoofdmacht van de slagvloot werd eerst om 6 uur 17 in den strijd gewikkeld, toen de waarnemingsmogelijkheid verminderde. De slag kwam toen in de derde faze.

Jellicoe merkt hier op: De vereeniging van de slagvloot met de verkenningsschepen, nadat de vijand gezien was, werd vertraagd door het feit, dat onze voorposten gedurende het eerste uur na het begin van hun actie tegen de vijandelijke slagkruisers in Zuidelijke richting stoomden. Dat was natuurlijk onvermijdelijk. Indien onze slagkruisers den vijand niet naar het Zuiden gevolgd waren, zou de hoofdmacht der vloot nooit in den strijd betrokken zijn.

De actie der slagvloten duurde met onderbrekingen tot 8 uur 20; de afstand varieerde tusschen 9000 en 12000 yards.

De steeds toenemende duisternis maakte het voortdurend moeilijker om in contact te blijven met den vijand, die voortdurend onder dekking van aanvallen met torpedojagers terugtrok. Het rapport toont nochtans aan, dat de vijand in deze faze ernstige verliezen leed.

De vierde faze van den slag omvat de nachtelijke aanvallen van de Engelsche torpedojagers-flottieljes op alle deelen van de vijandelijke vloot, welke zij konden vinden. Zij brachten den vijand zware verliezen toe, maar leden zelf ook ernstig.

In den ochtend van den eersten Juni was de Engelsche vloot in het onbetwiste bezit van het slagveld.

Jellicoe vermeldt dan, dat de Engelsche vloot in de nabijheid van het slagveld en van de wegen naar de Duitsche havens bleef tot elf uur in den morgen, niettegenstaande het nadeel van den grooten afstand van de vlootbasis en het gevaar, dat vooral in de wateren bij de vijandelijke kust dreigt, n. l. voor onderzeeërs en torpedojagers.

De vijand gaf echter geen teeken van leven en ik was tot mijn spijt tot de conclusie gedwongen, dat de vijandelijke hoogzeevloot in de havens was teruggekeerd. De latere gebeurtenissen bewezen, dat mijn vermoeden juist was.

De vijand moest onze positie kennen, want om vier uur in den morgen streed de vloot gedurende vijf minuten met een Zeppelin. Deze had intusschen tijd genoeg om onze positie te verkennen en dus later te rapporteeren.

Wij zochten het slagveld grondig af en pikten eenige overlevenden van de vergane torpedojagers op. Overal dreef wrakhout, maar geen vijandelijk schip werd gezien. Om kwart over een was het duidelijk, dat de Duitsche vloot er in geslaagd was de havens te bereiken.

Toen keerden ook wij terug en bereikten onze basis Vrijdag den tweeden Juni. De vloot werd opnieuw van voorraden en munitie voorzien. 's Avonds om half negen werd gerapporteerd, dat zij voor nieuwe acties klaar was.

Het rapport geeft dan de Britsche verliezen, welke reeds gepubliceerd zijn. Jellicoe schat de Duitsche verliezen op twee slagschepen van het „Dreadnought"-type, een van het „Duitschland"-type, twee slagkruisers, zes torpedojagers en een onderzeeër, welke men alle heeft zien zinken. Twee slagkruisers, een slagschip van het „Dreadnought"-type en drie torpedojagers waren zoo ernstig beschadigd, dat het uiterst twijfelachtig is, of zij in de haven konden terugkeeren. Een van de laatste de „Lutzow" is gezonken.

Het rapport brengt hulde aan de dapperheid waarmede de vijand streed en eindigt dan met de beschrijving van eenige ontroerende episoden van den slag, welke Jellicoe bewegen om te zeggen: Ik kan geen voldoende uiting geven aan de fierheid, waarmede de geest van de vloot mij vervuld heeft.

Een bevoegde marine-autoriteit schrijft over het rapport van Jellicoe:

In zijn breedste aspect gezien was de slag een geval van technische verdeeling der vloot om een onwilligen vijand tot den slag te dwingen.

Zulk een methode brengt natuurlijk gevaren mede, maar in het huidige geval was het slechts een schijnbare verdeeling. De slagvloot was in het Noorden, de vlootslagkruisers in het Zuiden. In werkelijkheid vormden zij echter een enkele vloot onder één opperbevel.

Gecombineerd handelend voerde zij een periodieken kruistocht in de Noordzee uit. De vloot van Beatty vormde een observatie-post of het vooruitgeschoven eskader. De maat van het gevaar, voor het geval dat Beatty het geluk zou hebben den vijand op zee te vinden, was gelegen in den duur van den tijd, welke noodzakelijk moest verloopen, voor de opperbevelhebber in staat zou zijn in den slag in te grijpen. Dit gevaar hing voornamelijk af van de wijze, waarop Beatty den vijand naar het Noorden zou lokken zonder door de overmacht overweldigd te worden.

Toen de Duitsche slagkruisers naar het Zuiden wendden, vóór Beatty ingreep, poogden zij óf te ontsnappen óf hem in gevaar te brengen. Als zich zoo'n twijfel voordoet, bestaat er een Engelsche traditie, een gulden regel, n.l. „den vijand in het zicht" aan te vallen. Dat was het beginsel van Nelson en het was ook goed genoeg voor Beatty. Hij bond den strijd aan en zette dezen voort, zoo krachtig hij kon, tot hij de vijandelijke slagvloot, welke uit het Noorden kwam, gevonden had. Dan keerde hij om, doch brak den slag niet af. Erkend moet worden, dat hiertoe moed noodig was.

Gedurende anderhalf uur woedde een ongelijke strijd, maar de schitterende combinatie slaagde en de onwillige vijand werd tot den strijd tegen de geconcentreerde Engelsche vloot gedwongen.

Er zou voor den vijand weinig hoop geweest zijn aan een definitieve nederlaag te ontsnappen, indien de mist niet zoo dik geweest ware. Nu ontsnapte een verslagen en gebroken vloot. Zij had talrijke schepen verloren, de kanonnen waren stukgeschoten. Niemand zal het haar dan ook ten kwade duiden, dat zij naar haar basis terugkeerde aan de Engelsche vloot nog steeds de onbetwiste heerschappij op de Noordzee overlatend.

Vier kilometer van Verdun.

De correspondentie „Heer und Politik" berekent de afstanden van de Duitsche stellingen tot het middelpunt van Verdun.

Terwijl ons front, zoo schrijft het orgaan, links van de Maas nog meer dan tien kilometer van het kernwerk van Verdun verwijdert is en de vestinggordel nog geen enkele bres vertoont, zijn onze linies door den stormaanval van 23 Juni op den Froide Terre, de redoute van Thiaumont en Fleury reeds dicht bij de stad gekomen. De afstanden zijn verschillend, daar het front van West naar Oost, naar het kernwerk van Verdun loopt en de Noord-Oostelijk gelegen plaatsen verderweg moeten zijn dan de ten Noorden van de stad veroverde punten.

In het algemeen wisselen hier de afstanden af van vier tot zes kilometer. Het dichtst bij het kernwerk ligt de hoogte Froide Terre, die ten Noorden van Verdun ligt, vrijwel loodrecht boven het midden in een afstand van vier kilometer. De redoute Thiaumont en het dorp Fleury liggen even ver van Verdun, namelijk vijf kilometer. Van de het laatst veroverde drie steunpunten loopt de Duitsche linie naar het Oosten, verder naar het Chapitrebosch en den Fumminrug ten Westen van Vaux, waar zoo hevig om gevochten wordt. Van dit punt uit bedraagt de afstand naar het kerkwerk ongeveer zes kilometer. Hier snijdt het front den vestinggordel en buigt dan naar het Zuiden af om het Oostfront van den gordel te volgen.

De vijandelijke troepen, die hier tegenover ons staan, worden steeds dichter tezamen geperst, omdat de ruimte ieder keer kleiner wordt. Dit is een voordeel voor de uitwerking van onze artillerie. Alle nieuwe veroveringen brengen nieuwe voordeelen, maar men moet er toch aan denken, dat de kleine afstand naar Verdun nog menigen zwaren strijd zal kosten, daar men aannemen moet, dat de Franschen het terrein te sterker bevestigd hebben, naar mate het dichter bij het kernwerk van Verdun ligt.

De ondersteuning in België.

Volgens de jongste statistiek zijn op het oogenblik in België 666349 mannen, 552000 vrouwen en 142000 kinderen die onderstand ontvangen. Alleen in de provincie Oost-Vlaanderen worden 26858 mannen, 14607 vrouwen en 5017 kinderen bedeeld. Tot heden is voor bedeeling in België sedert den oorlog uitgegeven 146.551.601,48 frcs.. alleen, aan voeding en alleen voor Oost-Vlaanderen 28.810.294,50 frcs. Aan de kantwerksters in heel het land is frcs. 4.686.215,33 onderstand verleend. De soldatenvrouwen kregen tot heden 12,0000,000 frcs. uitbetaald.

DE OORLOG.

De Russische stoomwals rolt maar steeds verder. Ze houden ditmaal goed vol. Mannetjes hebben ze genoeg en munitie in overvloed.

De hoofdbeweging heeft plaats in Gallicië. Stanislau hebben ze genomen en Mariapol; nu zijn ze op weg naar Lemberg.

Al hooren we de opgave der verliezen maar van één kant, we begrijpen voldoende uit die cijfers, dat ook de Russen zwaar zullen geleden hebben. Doch, hoe de Duitschers en Oostenrijkers het nog langer vol kunnen houden, begrijpen we niet.

Grl. SAKHAROFF nam gevangen 307 officieren en 16,994 soldaten.

Grl. SCHERBATCHOFF maakte van 4–13 Augustus 1,263 officieren en 55,157 soldaten gevangen.

Grl. LETCHINSKY 196 officieren en 10,450 soldaten.

Grl. BROUSSILLOFF van 4 Juli -

En je ziet haar water sjouwen, hoeden vlechten, koken, wasschen, naaien, altijd bezig tot laat in den avond, want fatsoenlijk voor den dag komen zullen ze, en hongerlijden mogen ze niet.

Geloof me, zoo'n toestand is geen fictie, maar koude naakte realiteit, komt zelfs meer voor dan men denkt.

Is 't te verwonderen, dat ik voor zoo'n dapper energiek moedertje heel wat meer respect heb, dan voor menig deftige mama, die opvoeding van haar kinderen geheel overlaat aan baboe of jaja, en 't „truda mau-" en „mi n' kier-"gedrens, alleen weet te bezweren, door maagbedervende zoetigheid.

'n Curaçaosche moeder houd hartstochtelijk van haar kind.

Noem haar baby 'n aap, en 'n furie wordt ze. Noem 'm 'n dot, al is 't nog zoo'n mormel, en alles kunt ge van haar gedaan krijgen.

Bijna altijd gaat 't op, dat moedertjes, die in hun jeugd trouw de zusterschool bezocht hebben, angstvallig zorgen, dat hun kinderen nooit in kerk of school ontbreken, wijl kroost van vroegere lakschen laat en-niet-komers erfelijk belast schijnt te zijn met die aanstekelijke kwaal.

Dan heb je hier van die domme moeders, die hun klein grut met piekerige vlechtjes verhuren aan o, zulke goeie menschen in de stad.

Dan zie je daar rondscharrelen die wurmen, met bakjes eten op hun bolletje, of met hun kriekoogen juist boven toonbank uitsteken om inkoopen te doen, of met 'n bezem, eens zoo groot als zij, 't huis aanvegen; maar naar school gaan ze niet, en in de kerk zie je ze evenmin.

En als ze dan later te veel aan kleeren gaan kosten en brutaal worden, dan krijgt moeder zoo'n portret weer franco thuis gestuurd zonder 'n cent op zak.

Verderfelijke invloed, die van zoo'n vroeg bedorven schepseltje dan uitgaat in eenvoudigen huis- en familiekring, grenst vaak aan 't ongelooflijke.

Meisjes, die 'n voorzichtige, waakzame en deugdzame moeder rijk zijn, blijven over 't algemeen goed en ook haar jongens in hun schooljaren, maar zoo gauw als die heertjes hun ooren schuren aan hun eersten manchetboord, willen ze groot gaan doen, en veelal begint dan reeds de rum-ellende.

Ja, de rum-ellende.

Of 't woord al of niet mooi is, deert me niet, 't geeft mijn bedoeling juist weer.

Als de 16-, 17-jarige bengel op 'n goeien Zaterdagavond van ze'n werk komt, is ie dronken.

Dat bijtend vocht, wat ze hier „rum-zapater" noemen, maar eigenlijk meer weg heeft van gekleurde brandspiritus met peper, maakt zonder feil in 'n minimum van tijd, van zoo'n goeien, trouwhartigen jongen, 'n beest in ze'n volste beteekenis.

En 't moedertje zucht, want maar al te goed herinnert ze zich, hoeveel zij vroeger geleden heeft door die vervloekte rum, van haar armen zwakken man, God hebbe ze'n ziel.

Dat in de stad de herbergen legio zijn, enfin, dat is mijn zaak niet, maar, dat hier langs grooten weg bijna in elk huisje dat ziel-en-lichaamdoodend vergift getapt wordt, dat schreit ten hemel.

Wou, dat ik 's voor 'n maand politieagent was in deze districten, wat zou ik invasies doen, en processen-verbaal opmaken, en den dorstigen aard berummen met plas een stinkend als vitriool.

• Er wordt een kliniek gebouwd.

Prachtig!

Wijze wetten en verordeningen zullen gemaakt worden, om 't monster van ontucht den vuurigen kop te vermorzelen.

Uitstekend!

Maar, zoo lang als men de koe niet bij de horens pakt, stevig-onvervaard, en zonder aanzien van persoon die frauduleuse verkoop tegen gaat van dat beest-makend vocht, zoolang zullen die duizenden en duizenden zijn weggeworpen, en die wetten slechts 't bureaucratisme in de hand werken.

En als logische consequentie:

„Zullen over eenige jaren aan ons krankzinnigen gesticht Monte X' weer eenige paviljoens moeten bijgebouwd worden;

„Ook onze hospitalen zullen dan geen plaats meer hebben voor de tallooze physiek-geknakte, vóór hun tijd afgeleefde mannetjes;

„En tal van arme moeders en kinderen zullen blijven gebrek lijden en vaak mishandeld worden door 'n beest-mensch met schuim op ze'n rumlippen, dien, God betere 't, ze nog vader noemen;

„En meer dan ooit, zal de nauw volwassene, met 'n wereld van onschuld in haar gazellenoogen, bloot staan, aan de veile passies van verdierlijkte individuen;

„En eindelijk, van dit oerkrachtig kerngezond geslacht van buitenmensen zal al heel spoedig, maken 'n verzameling van zwakke, futlooze, spierlooze, ideaallooze menschenruïnen."

Arme Curaçaosche moedertjes, die 't meest de dupe zijn, van deez ingekankerde volksondeugd!

Uit is mijn „Ditje".

Nooit 'n *Felis leopardus* gezien?

In mij ziet ge den gelukkigen bezitter van zulk 'n exemplaar, niet geel gerugd en wit gebuikt, maar egaal grijs, goed zittend in ze'n vleesch.

Staat of zit of ligt stevig gebonden aan 'n half duim dik touw van 3.75 c. m., aan 'n paal van 2 duim in doorsnee naast mijn wagenhuis.

Z'en naam is Joffre.

Bijt, trapt, krabt, likt, bromt niet. Wilt ge dat wonderdier bewonderen?

Mijn groom zal u in 'n mengelmoes, 'n reuzenstamp van hollandsch-engelsch, papiamento, naar die paal van 2 duim met dat touw van 3.75 waaraan gebonden de beroemde felis leopardus geleiden, en de noodige explicaties afdreunen.

Uit is mijn „Datje"!

JAN PAUL,

San Willibrordo, 16 Aug. 1916.

12 Augustus niet minder dan 7,757 officieren en 350,845 soldaten, of in 't geheel 358,602 gevangenen. In een paar weken tijds maakt dat dus ± 500,000 gevangenen aan het Oostelijk front alleen. Rest nog de gewonden en dooden.

Dat kan toch zoo niet langer!

Bij Verdun houden de Franschen het nog uit en maken zelfs kleine vorderingen.

Het Groot Offensief in het Westen gaat ook vooruit, maar per Meter. De Duitschers bieden geduchten tegenstand, ze hebben zich geweldig versterkt.

De Italianen genieten nog altijd van hun overwinning, de verovering van Goritzia. Zij zetten de Oostenrijkers na en veroverden verschillende kleinere plaatsen. Zij bereiden zich reeds voor op den aanval tegen Triëst.

Berichten uit de Kolonie.

Kerkelijke Berichten.

Hedennamiddag zal Z. D. H. Mgr. M. G. Vuylsteke in de stad terugkeeren.

* * *

Dinsdag, 15 Augustus, heeft de Eerw. Frater Antoninus van de Orde der Predikheeren, J. v. d Veen Zeppenfeldt, de H. Wijding van het Subdiakonaat ontvangen.

Nog twee jaren, en we mogen een nieuwen Curaçaoschen Priester begroeten.

Onze gelukwenschen aan den jeugdigen Leviet en diens geachte familie.

De Orkaan.

Gek weer was het, reeds dagen lang. De warmte deed u gevoelen, dat er iets broeide. En 't kwam los, eerst in wat regen, Zondag door den dag, maar toen in den nacht van Zon- op Maandag een wind als een storm. De menschen waren bang en dachten aan orkaan. Maar 't bleef wind, niets dan wind, en wat regen.

Toch was er reden tot angst. De zee joeg de haven in, dat de brug er van zou breken. Tot half twaalf van den middag bleef de brug open en was het verkeer tamelijk wel gestremd. De pontvoerders waren bang om over te varen. Eerst tegen een uur of tien, ~~konden de pontjes op en neer te gaan,~~ en om half twaalf kon de brug weer dicht.

De havenwerken stonden stil, zandzuiger, onderlossers, schietschip en baggermachines waren binnengaats gebracht, de kleinere zeilschepen verhaalden naar het Waaigat.

Aan *Boca San Michiel* hebben de menschen een angstigen nacht door gebracht. De zee ging geweldig te keer en sloeg met zulk een kracht tegen de rotsen, dat er stukken naar beneden donderden. De vlokken schuim vlogen over het land, de boomen zien er nog zwart van, zij verloren al hun bladeren. Hier en daar werd een boom ontworteld en een dak weggenomen.

Bonaire heeft het altijd het hardst te verduren bij Z. W. wind. De *Julieta, Transvaal*, en *Vencedor* sloegen op 't land. De *Meteor* voer ten N. van het eiland en kreeg een scheur in zijn zeil, zoodat hij naar onze haven terugkeerde.

Op Aruba zonken een paar visschersbooten, terwijl anderen eenige averij opliepen. Maar, Goddank, een orkaan was het niet.

De *Commowijne* was in de buurt van Haiti, moest om den storm zijn koers veranderen, en ontliep zoodoende het gevaar.

De regen.

We hebben toch ook ons voordeel van het zware weer. Meermalen zijn er deze week aardige buitjes gevallen, soms zeer hard.

Men zal nu wel overal aan 't planten gaan en dan kan het een goed jaar worden, omdat de grond nu voldoende vochtig is en het plantzaad bij het begin van den regentijd in October reeds ontkiemd en uitgesproten kan zijn.

Misschien, dat het geweldige schieten in Europa den regentijd voor ons heeft vervroegd.

Hoe meer men plant, des te beter het is. Alles is duur en, als de oorlog aanhoudt, wordt het er niet goedkooper op. Laten we trachten zooveel mogelijk van den vroegen regen te profiteeren. De Curaçaosche bodem is dankbaar genoeg, als er maar water valt. En dat is er nu voldoende.

Vreemdelingen-verkeer.

Curaçao gaat een goede toekomst te gemoet! Er komt leven en beweging in ons rustig volk. Ze zien nu allemaal, dat ze wat harder moeten loopen om den Vooruitgang bij te houden. Don Alberto Badaracco heeft nog geen seconde spijt gehad, dat hij zijn tijd vooruit is geweest en een Skyscraper bouwde. Het *Hotel Americano* is voortdurend vol. De andere hotels zullen ook niet te klagen hebben, want vreemdelingen zijn er genoeg, ook Amerikanen.

Welke eigenaar van kleine huisjes in mooie buurten breekt die krotten nu eens af, en bouwt er fatsoenlijke woningen voor in de plaats? Er is gebrek aan goede huurhuizen.

O. G.

Bij resolutie van den Minister van Koloniën is C. Holstein te Rotterdam gesteld ter beschikking van den Gouverneur van Curaçao, om te worden benoemd tot amanuensis bij het laboratorium van den openbaren gezondheidsdienst ter standplaats Willemstad aldaar.

(H. V.)

Hoog bezoek.

Gisteren morgen bracht de Gouverneur, vergezeld van Dr. den Houter en zijn adjudant, den heer De Vries, een bezoek aan de terreinen van de Bataafsche Petroleum Maatschappij.

Officiëele Berichten.

Aan den Inspecteur voor het onderwijs in deze kolonie H Meerdink, thans met verlof in Nederland, is eene verlofsverlenging van twee maanden verleend.

Aan den Griffier bij het kantongerecht alhier J. H. Lampe is veertien dagen verlof verleend; de adjunct commies J. H. A. W. Sprock is tijdelijk belast met de waarneming dier betrekking; en de aspirant-klerk A. W. de Haseth is tijdelijk benoemd tot ambtenaar van politie.

Posterijen.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven.

Alfred Anthonis, Ralph Arnold, Sabastian Bendeck, Rafael Cardoso, A. M. Colon, Williamcito Conquet, Cashier Continental Banking & Trust Co., Ana Elisa, Benita Gonzalez, Rosalinda Leen, E. J. Janssens, H. Lamtetolz, Elias Leito, Dolorita Makuro, Juan J. Malde, Remilla Marchena 3, Bert Miler, Cornelia de Regalo, Elias F. Pieterez, Augustin Roosburg, A. G. Roosburgh, Julian Rovino, Julian F. Rovino, Josefa Rumos, Mario Siba, Julio A. Steer, Bernadus B. Waker, Nicolas Zeydan.

Aangeteekende stukken: Miguel Bethencourt, Cathrine Conn 2, Consul de Colombia, Godfried Croes c/o C. A. Jones, Morris E. Curiel, Elen & Florry de Sola, Anita Rotestam 2. Ermenioo Uzuelli c/o Pinedo & Co.

Drukwerk: M. A. Casseres.

Drukwerken zonder adres: Katholiek Nederland, De Prins, De Tijd.

Marktbericht van den Curaçaoschen Handelsbond.

Van 18 Augustus 1916.

AARDNOTEN (Pindas) per KG........	—
ZOUT per vat van 180 K.G........	f 0.80
DIVIDIVI per K,G........	„ 0.07½
ORANJESCHILLEN per KG. 1st kw.	„ 0.50
id. per KG. 2e kw.	„ 0.30
HUIDEN per K.G........	„ 0.80
GEITENVELLEN per K.G........	„ 1.50
WOL per K.G........	, 0.18
SCHAPENVELLEN per stuk........	„ 0.55
BEENDEREN per K.G........	„ 0.02
RECINUS-ZAAD per K.G........	„ 0.05
STROOHOEDEN (hipijapa).	
Kwaliteit No, 1..........per dozijn	„ 8,37½
„ „ 1 (gebleekt) „ „	„ 3.50
„ „ 2 „ „	„ 4.50
„ „ 3 „	„ 6.12
„ „ 3 „ „	„ 6.30
„ „ 4 „ „	„ 7
„ „ 5 „ „ OLA	„
„ „ 6 „ „	„ 8
„ „ 7 „ „	„ 9
„ „ 8 „ „ OLA	„ 7.20
„ „ 9 „ „	„ 12.50
„ „ 10 „ „ OLA	„
„ „ 11 „ „	„
„ „ 12 „ „ OLA	„
„ „ 13 „ „	„
„ „ 14 „ „ OLA	„
„ „ 15 „ „	„
„ 1 van 25 c.M. of minder f.	
STROOHOEDEN (latal):	
Kwaliteit X per dozijn........	f 1,12½
Kwaliteit XX per dozijn........	f 1.75

Boekenschouw.

Bij de Firma C. S. van Langenhuysen te Amsterdam is voor fl 3. te verkrijgen: *Duitsche Beschaving, Katholicisme en Wereldoorlog*, een verweerschrift tegen het Fransche *La Guerre Allemande et le Catholicisme*.

Ditzelfde werk is oorspronkelijk in het Duitsch geschreven, maar werd vertaald in het Engelsch, Fransch, Hollandsch, Italiaansch, Portugeesch en Spaansch.

Het is een historisch document, een boek van blijvende waarde, dat in geen enkele bibliotheek mag ontbreken. Het geeft niet slechts de wordingsgeschiedenis van den oorlog, maar laat u tevens een diepen blik slaan in de ziel van de voormannen op intellectueel gebied in Duitschland en Frankrijk.

Men leert er het *menschelijke* uit kennen in al zijn „grootheid en zwakte.

Ook ontvingen we het Juninummer van *Vrede door Recht*, bevattend al de nummers van Januari — Mei 1916.

Alsmede het Juninummer van *Dietsche Stemmen*, die al maar krachtiger opklinken.

Het is nu al No. 8.

Vlaanderen's Weezang aan Zuid- en Noord-Nederland, door *Claudius Severus*.

René de Clerc schrijft er als motto boven:

Mijn liefde groeit, arm volk, met uw nood
En ik wensch in mijn hart U groot of dood.
O Vlaanderland, daar is schuld in uw schand
Des grijpt die U liefheeft den geesel ter hand.
En slaat U, en slaat zich ter zelvertijd
Als een vader doet die zijn kind kastijdt.

De Nederlandsche Koloniaen Politiek door Jhr. Dr. C. G. S. Sandberg vroeger verschenen in *Dietsche Stemmen* en thans als afzonderlijke brochure uitgegeven.

Nieuwe Lijn.

— In onzen plaatselijken collega *El Imparcial* van den 4n dezer leest men o. a. het volgende:

Ll. Zaterdag viel het Noorweegsche stoomschip *Grove* onze haven binnen met de vlag der *Globe lijn* aan den hoofdmast en die der firma Maduro aan de fokkemast.

Dit stoomschip, het eerste, dat de vlag der *Globe lijn* op Curaçao vertoont, bracht voor de firma Maduro een lading pitchpine-hout uit Gulfport, Miss., V. S. Wij vermeenen, dat dit hout gebruikt zal worden voor het bouwen van lichters voor het laden van ruwe petroleum voor rekening van de „Bataafsche Petroleum Maatschappij."

De *Grove* is bevracht door de *Globe lijn* voor rekening van de „National Dye Corporation", eene maatschappij, die ingericht is door de heeren M. en E. M. Flynn en H. P. Davis — alle drie op dit eiland bekend, — voor den aankoop in de tropen van verf- en looistof bevattend hout en de verwerking daar van tot handelsvoortbrengselen.

Geasocieerd met de heeren Flynn en Davis in deze nieuwe onderneming zijn de firma's Gaston Williams & Wigmen, van New York, en S. E. L. Maduro & Sons, van dit eiland, De heer S. E. L. Maduro is een van de directeuren der nieuwe Maatschappij.

De bergplaatsen dezer Maatschappij hebben ruimte voor een 1000 tal ton verfhout, en de *Grove* is bevracht door de *Globe lijn*, eene scheepvaartonderneming, die door de firma Gaston Williams & Wigman Inc., gesubsidieerd wordt, uitsluitend met het doel, om verfhout uit de tropen te vervoeren naar de werkplaatsen van de „Nationale Dye Corporation", waar kleur- of looistoffen eruit worden gehaald.

De samenwerking der firma Maduro & Sons met aanzienlijke handelsondernemingen als de bovenvermelde, toont, zooals onze collega terecht aanmerkt, hoe ondernemend de Curaçaosche firma is, wanneer het geldt, hare zaken uit te breiden.

De Vrijm.

Nederland.

De toestand ernstig.

De regeering heeft 13 Juli ll. de portefeuille-kwestie gesteld.

Men weet, dat de regeering anders zoo stelselvast mogelijk is.

Van geen enkel wetsontwerp stelt zij haar aanblijven afhankelijk.

Zelfs niet van het lot der Grondwetsherziening.

Een minister kan tot heengaan worden gedwongen, de regeering blijft.

Omdat zij het ongerept handhaven onzer positie tegenover het buitenland als haar hoofdtaak beschouwt.

Wil men haar echter in die taak bemoeilijken, dan gaat zij heen.

De verdere uitbreiding van den landstorm was aan de orde.

Een ontwerp, dat ook militieplichtingen door landstormers wil laten aflossen en dat tevens strekt tot versterking onzer legermacht.

Dit laatste is misschien het voornaamste oogmerk

Want toen tegen het wetsontwerp ernstig verzet bleek en tevens gedeeltelijke demobilisatie werd bepleit, stelde minister Cort van der Linden de kabinetskwestie.

Thans tot vermindering onzer weermacht te willen overgaan, noemden bij onverantwoordelijk.

Moet dit zoo worden opgevat, dat versterking der weermacht hoogst wenschelijk dient te worden geacht?

Men is geneigd het aldus te beschouwen.

Hadden we alleen gesteund op ons goed recht, dan was er niet veel van ons terecht gekomen, zei de minister.

De regeering steunt dus vooral op het leger, op een sterk leger natuurlijk.

Om twee redenen.

Vooreerst omdat de strijd nooit zoo fel was als nu en tot allerlei gevaren kan leiden.

En op de tweede plaats omdat de op ons geoefende economische druk toeneemt.

Blijkbaar ziet de regeering alleen in een sterk leger waarborg tegen een behandeling als waarvan Griekenland het slachtoffer is geworden.

Wij moeten ons dus den last, het ongerief en de kosten van een groot leger getroosten.

En wij zullen nog blij mogen zijn indien wij daarmee den dans ontspringen, indien wij uit de ellende van den oorlog zelf kunnen blijven.

Zeker zijn we daarvan niet, maar indien iets ons daarvoor kan vrijwaren, dan is het een sterk leger.

Welnu, dit offer moeten wij dus brengen. Het hoogste belang van het land eischt dit.

In het Kameroverzicht van *Het Huisgezin* lezen we verder:

Hierna nam minister Cort van der Linden het woord. Het had hem verbaasd, dat er nu wordt aangedrongen op gedeeltelijke demobilisatie. Het is evident, dat de toestand meer kritiek is dan ooit te voren. Nooit was de strijd zoo fel als nu, en dat kan tot allerlei gevaren leiden. De economische druk op ons geoefend neemt toe. Spreker zou het onverantwoordelijk achten, om tot vermindering van weermacht over te gaan. Van de nadeelen is spreker zich evengoed bewust als de heer Van Raalte. Spreker heeft herhaaldelijk betoogd, dat men de waardeering van de mogelijkheid om de weermacht op peil te houden moet overlaten aan de regeering. De gegevens, waarover zij beschikt, kan zij niet alle aan de Kamer mededeelen. Haar motieven steunen voorts ook op de waardeering van personen en toestanden, en zijn gegrond op haar langdurige ervaring. Als we alleen gesteund hadden op ons goed recht, dan was er niet veel van ons terecht gekomen. De heer Van Raalte ziet de zaak anders in dan de regeering. De Minister neemt gaarne aan, dat de heer Van Raalte beter den toestand kan beoordeelen dan de regeering. Maar de regeering regeert, de heer Van Raalte niet. De regeering heeft te handelen, de heer Van Raalte niet. Hij staat aan den wal, de regeering staat op het schip. Meent hij tegen het ontwerp te moeten stemmen, dan dekt hij daarmee zijn verantwoordelijkheid, maar moet dan ook hij wel begrijpen, dat hij daarmede een votum uitbrengt, dat de Minister beschouwt als een votum van wantrouwen tegen de geheele regeering.

Hiermee was het uit.

Hierna werd het wetsontwerp zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Oud-minister Talma. †

Het overlijden van den oud minister Talma is een verlies, niet voor één partij alleen, maar voor het land.

Zijn dood is haast even tragisch als het verscheiden was van de beide Regout's, zegt *Het Huisgezin*.

En men denkt aan het woord van dr. Kuyper bij het heengaan van dr. Schaepman: Q u i s n o n f l e r e t: Wie zou niet weenen?

De heer Talma was een groot werker, een oprecht volksman, een christen staatsman.

Hij heeft in het verleden veel gegeven en zijn naam zal op het terrein der sociale wetgeving niet licht vergeten worden.

Toch scheen hij vooral een man voor de toekomst.

Want niet, als met andere excellenties-in-ruste wel het geval is, leek voor hem met zijn politieken val zijn politiek bestaan geëindigd.

Niemand kon zich den heer Talma op den duur als rustend burger, zelfs niet als ijverig werkzaam predikant denken.

Men hield zich overtuigd, dat, met het keeren der politieke fortuin, de heer Talma opnieuw achter de ministerstafel zou plaats nemen om den onderbroken arbeid voort te zetten.

Het christelijk volksdeel had op Talma groote verwachtingen gebouwd.

En zie, de Heer heeft gewenkt en alle verwachtingen gaan in rook op en een schijnbaar sterk leven wordt gebroken als een riet.

Wij zullen Talma missen, maar vergeten zal christelijk Nederland hem niet, en uit zijn mannelijk voorbeeld zal het kracht putten om den goeden en grooten strijd, in zijn geest, te blijven strijden.

Burgerlijke stand.

Opgaaf van het aantal geboorten, sterfgevallen en huwelijken, welke hebben plaats gehad gedurende de maand Juli 1916.

	Geboorten.				Overleden		Aangegeven.	
	M. gesl.	Vr. gesl.	in echt	b. echt	M. gesl.	Vr. gesl.	Levenl.	Huwel.
Stadsdistrict	9	12	7	14	14	23	7	3
2e. district	7	9	10	6	4	2	—	6
3e. district	12	15	15	12	6	7	1	3
4e. district	2	3	3	2	—	—	—	2
5e. district	7	6	9	4	3	2	—	3
Totaal:	37	45	44	38	27	34	8	17

Buitenland.

Het recht der kleine Staten.

Met Griekenland's vrije beschikking is het thans geheel en al gedaan.

De Entente heeft de regeering te Athene zóódanig de duimschroeven aangelegd, dat deze op de meest belangrijke punten heeft moeten capituleeren.

Niet slechts wordt Griekenland gedwongen te demobiliseeren — de mobilisatie had trouwens, na al het geen gebeurd is en *kon* gebeuren, weinig zin — maar bovendien zal het een welwillende neutraliteit, welwillend natuurlijk voor de Entente, hebben aan te nemen, en zelfs zijn politie zoodanig moeten samenstellen, dat ook deze, evenals het Kabinet, de Entente naar den zin is.

De zelfstandigheid van land en regeering wordt op die wijze een caricatuur en erger.

En wat te zeggen van dit optreden der geallieerden, die o. a. beweren te strijden voor het recht en de vrije beschikking over het eigen lot der kleine mogendheden?

Onwillekeurig denkt men terug aan de dagen, welke den wereldoorlog voorafgingen.

Oostenrijk eischte van Servië niet slechts een bestraffing der bedrijvers van den afschuwelijken moord op den aartshertog-troonopvolger en diens gemalin, maar wenschte zelf ook toezicht te houden op het onderzoek, dat in Servië zou moeten plaats hebben.

Daarmee zou Servië's zelfstandigheid zijn aangetast, wat Rusland in het harnas joeg en de wereld-oorlog brak uit.

Wat ziet men thans echter in Griekenland, óók door toedoen der Russen, geschieden? Wat beteekent, welbeschouwd, de eisch door Oostenrijk aan Servië gesteld, vergeleken bij den dwang, die Griekenland nu reeds zoo langen tijd van de zijde der Entente zich moet laten welgevallen? Waar blijft hier — en elders — eerbiediging van het recht der kleine Staten?

Wederrechtelijk was de inval der Duitschers in België, nog verergerd door de harde maatregelen bij dien inval.

Men kon toen een oogenblik meenen, dat andere groote mogendheden het wilden opnemen voor de rechten der kleine.

Maar bij hen, die deze illusie koesterden, is de ontgoocheling al spoedig gekomen, wanneer zij althans niet door een heftig pro of contra waren bevooroordeeld.

Want ook *dit* is een der verbijsterende uitwerkselen van dezen oorlog, dat, naarmate men hartstochtelijk *voor* of *tegen* een der strijdende groepen is, men bij de eene niet schijnt te ontwaren, of zelfs verontschuldigt en goedkeurt, wat men ten strengste vonnist bij de andere.

Zoo wordt door velen, door ál te velen met tweeërlei maat gemeten.

En toch blijft het waar, afgescheiden van alle sympathie of antipathie, dat het doel de middelen *niet* heiligt, onverschillig door wie, waar en waarom.

Griekenland

heeft alweer toegegeven.

De nota, door Rusland, Engeland en Frankrijk aan de regeering overhandigd, stelde de volgende eischen :

1o. Het leger moet naar huis gezonden worden.

2o. Een Kabinet moet optreden, dat een welwillende neutraliteit in acht neemt.

3o. De politie, die onder vreemden (lees : Duitschen) invloed staat, moet worden vervangen door eene die wordt benoemd in overleg met de mogendheden der Entente.

4o. De Kamer moet worden ontbonden en nieuwe verkiezingen moeten worden uitgeschreven.

Italië trad afzonderlijk op.

De Italiaansche gezant te Athene overhandigde in opdracht van zijn Regeering een nota, waarin er naar aanleiding van de nota, die de vertegenwoordigers van Frankrijk, Groot-Brittannië en Rusland hebben ingediend, op wordt gewezen, dat Italië tegenwoordig in alles met zijn bondgenooten accoord gaat. Voorts, dat de militaire toestand in Griekenland Italië ernstig bezig houdt en dat het zich bij zijn krijgsmakkers aansluit wat aangaat de eischen tot onvoorwaardelijke en volkomen demobilisatie van het Grieksche leger, hetwelk in den kortst mogelijken tijd tot de vredessterkte moet worden teruggebracht. Tevens wordt daarbij gevoegd, dat deze maatregel of moet worden toegepast in het gebied van het Grieksche Koninkrijk zooals dit door verdragen is erkend, of in het stuk daarvan, dat door Zuid-Albanië gevormd wordt en dat ,Griekenland op het oogenblik tijdelijk bezet houdt.

Al heel spoedig verscheen Zaimis, de nieuwe premier, in de Fransche legatie, *en verklaarde in naam van den koning, dat alle eischen zouden worden ingewilligd.*

Maar.... daarmee is de zaak niet uit. Want nu zullen er van den kant der Centralen ook weer nieuwe eischen worden gesteld. En dan?

Het is nog nooit iemand gelukt, twee vijandige heeren te dienen, ook al noemde hij dat : neutraliteit.

Het eenige middel is : zich tegen beide te verzetten, maar daarvoor is het in Griekenland te laat.

Het nieuwe Kabinet heeft reeds den eed afgelegd. Zaïmis is premier en minister van Buitenlandsche Zaken.

De *Hestia* betreurt de onbezonnen politiek van het Kabinet-Skoeloedis, die de stappen van de gallieerden verhaast heeft. Het blad vindt troost in het onderscheid tusschen de regeering, die deze actie heeft uitgelokt en het Grieksche volk, voor welks welzijn in de nota der geallieerden oprechte bezorgdheid aan den dag wordt gelegd.

Hm!

De blokkade, die reeds bijna hongersnood veroorzaakte, werd daarna opgeheven.

De Turken

zijn ook in een nieuwe en zeer ernstige moeilijkheid geraakt.

Te Caïro is van gezaghebbende zijde bericht ontvangen, dat de Groot-Sjerif van Mekka, gesteund door de Arabische stammen van West- en Centraal-Arabië, de onafhankelijkheid van Arabië jegens Turkije heeft afgekondigd, nadat het wanbeheer en de futloosheid der Turken zoo lang had geleden.

De beweging, omstreeks 9 Juni begonnen, heeft geleid tot een belangrijk succes voor de troepen van den Sjerif.

Mekka, Djedda en Taif zijn genomen; de garnizoenen gaven zich over, behalve die van twee kleine forten bij Taif, die nog tegenstand moeten bieden. Het aantal troepen dat zich te Mekka en Taif overgaf, is nog niet bekend; te Djedda werden 45 officieren en 1400 man gevangen genomen, 6 kanonnen buit gemaakt.

Medina is, volgens de jongste berichten, nauw ingesloten, en alle verbindingen met de Hedjaz zijn in handen van den Sjerif. Het feit, dat Jedda in het bezit van den Sjerif is, maakt het mogelijk dat de verbindingen ter zee worden hersteld en de handel met de havens van de Hedjaz wordt hervat.

De *Times*, zoo lezen we in een telegram aan de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, handelt in een hoofdartikel over den opstand te Mekka, die, naar het blad gelooft, vooráf is gegaan door een dergelijken opstand te Kerbela in Mesopotamië bij Husseins graf. De Turken zouden van Kerbela verdreven zijn.

„De *Times* ziet in den opstand te Mekka slechts de uitkomst van een beweging, die zich reeds lang heeft ontwikkeld. Vooreerst zijn de Arabieren nooit werkelijk aan het Turksche gezag onderworpen geweest — gaat de *Times* voort — voorts was het zeker, vooral na de omwenteling in Turkije, toen de bende zigeuners, vreemdelingen en ongodisten, die het Comité voor Eenheid en Vooruitgang beheerschte, aan het daglicht kwam, dat de orthodoxe Muzelmannen van Arabië, van wie de groot-sjerief te Mekka de voornaamste vertegenwoordiger is, bij gelegenheid de Turken uit Mekka zouden gooien. Toen het in het najaar van 1915 bleek, dat Turkije eigenlijk opgehouden had te bestaan, dat Enver pasja en zijn collega's het land voor Duitsch geld had verkocht en Pruisische officieren inderdaad het Turksche gezag hadden overgenomen, was het einde nabij. Bovendien waren er veel grieven van tijdelijken aard."

De *Times* eindigt met de waarschuwing : Het staat nog te bezien, of de Arabieren Mekka kunnen houden en de Arabische stammen moeten nog toonen, dat zij eensgezind kunnen blijven

De zaak kan van het grootste belang worden voor den toestand in geheel het Turksche Rijk, in Azië en Afrika.

Reuter verneemt, dat een omstandigheid, die heeft bijgedragen tot den opstand van de Arabieren in het district Mekka, het feit was, dat na het bezoek van Enver pasja aan deze streek zeer drastische maatregelen tegen de Arabieren werden genomen. Talrijke Mohammedaansche Arabieren werden opgehangen, doodgeschoten of in de gevangenis gezet. Twee Mohammedaansche afgevaardigden voor Damascus en Homs werden terecht gesteld.

Buiten den opstand van de Arabieren in het district Mekka is er bericht ontvangen, dat de Shi-Mohammedanen van Kerbela en Meer *in het district Bagdad*, in Mesopotamië, gebelgd over de executies door de Turken, ook in opstand zijn gekomen tegen de Ottomaansche garnizoenen en dat Turken de gewijde plaatsen te Kerbela hebben gebombardeerd. Voor de Shia-Mohammedanen van Perzië, Indië, Kerbela en Nejef zijn deze heilig. Zij bevatten enorme schatten aan offers van pelgrims uit de laatste eeuwen. Kerbela, ongeveer 95 mijl ten Zuidwesten van het district Bagdad, telt bijna een half millioen Shia-Mohammedanen, van wie 400.000 Perzisch spreken.

Ook dit kan den Russen en Engelschen zeer te stade komen.

De oppositie in Hongarije.

In het huis van afgevaardigden richtte graaf Julius Andrassy, de leider der oppositie, tot den minister-president de vraag, of deze geneigd was de mogelijkheid te openen, dat de door de oppositie aangewezen vertrouwensmannen systematisch over de hoofdzaken van den militairen en politieken toestand werden ingelicht. Verder vroeg hij, of de minister-president bereid was het daarheen te leiden, dat de leiders der oppositie door den koning in particuliere audiëntie werden ontvangen om hun standpunt uiteen te zetten.

Tisza bracht in zijn antwoord hulde aan de patriottische houding, welke de oppositie sinds het begin van den oorlog getoond had om de taak der regeering te verlichten. Met terzijdestelling van alle openbare besprekingen zou de oppositie gelegenheid gegeven worden om haar meening te uiten en tevens tijdig invloed bij de beslissing over gewichtige kwesties.

Wat het verschijnen der oppositie-leiders voor den koning betreft, verklaarde Tisza, dat hij het als een betreurenswaardige fout zou beschouwen, indien een man der regeering zou trachten het contact tusschen de leiders der oppositie en den vorst onmogelijk te maken.

Het antwoord van den minister-president werd eenstemmig goedgekeurd.

Dienst van den Landbouwkundige.

Kolonie Curaçao.

Plantzaden.

Aan het *Bureau* van den *Landbouwkundige*, op *Cas Chiquito* zijn à contant tegen bijvermelde prijzen verkrijgbaar de volgende *geselecteerde plantzaden*, alle *gekweekt* op de *Gouvernements-cultuur-terreinen* op *Curaçao*. Oogst, voorjaar 1916.

1. Curaçaosche Kleine Mais 25 cent per Cur. kan.
2. Feterita 30 „ „ „ „
3. White Kafir 30 „ „ „ „
4. Red Kafir 30 „ „ „ „
5. Shallu of Egyptian Corn 30 „ „ „ „

Curaçao, 16 Augustus 1916.

De Landbouwkundige van de kolonie Curaçao,

G. B. DUSSEL.

Dienst van den Landbouwkundige.

Kolonie Curaçao.

Veeverbetering.

Aan *het Gouvernements-fokstation* op Cas Chiquito staan gratis ten dienste van veefokkers :

een prachtige, volbloed Toggenburger-bok,
een dito dito Nubian bok.

Curaçao, 16 Augustus 1916.

De Landbouwkundige van de kolonie Curaçao,

G. B. DUSSEL.

HAVEN-NIEUWS

VAN 12 AUG. — 26 AUG.

Schip	Kapitein	Aankomst	van	Vertrek	naar
Zulia	SS Morris	12 Aug.	New York	12 Aug	Maracaibo
Commewijne	R Wagenmaker	15 „	New York	18 „	Amsterdam
Nickerie	A R Nijboer	10 „	Amsterdam	13 „	New York
Merida	A Johanson	18 „	Maracaibo	14 „	La Guayra
Merida	A Johanson	16 „	La Guayra	17 „	Maracaibo
Caracas	H Hichborn	16 „	New York	17 „	La Guayra
Zulia	S S Morris	17 „	Maracaibo	17 „	New York
Caracas	H Hichborn	23 „	La Guayra	23 „	New York
Merida	A Johanson	23 „	Maracaibo	23 „	Maracaibo
Maracaibo	P W Johnson	26 „	Maracaibo	26 „	Maracaibo
Juno	H Thv Slooten	24 „	New-York	? „	?
Europa	E Fullen	21 Aug	Colon	21 Aug	Genova
Montevideo	E Agecino	16 „	Colon	17 „	Barcelona

Schoeners	Aankomst	van	Schoeners	Vertrek	naar
Refugio H	12 Aug	Aruba	*Refugio H*	12 Aug	Aruba
M Leoncita H	13 „	Aruba	*Alix H*	12 „	Aruba
Republico D	13 „	S Domingo	*Juan Luis H*	15 „	Aruba
Juan Luis H	13 „	Aruba	*Camia H*	15 „	Vela de Coro
Themis H	15 „	Vela de Coro	*Rita Otilia V*	14 „	Maracaibo
Metor	15 „	Pto Cabello	*M Leoncita H*	15 „	Aruba
Pretoria H	17 „	Martinique	*Carlota H*	15 „	Maracaibo
Mercedes V	17 „	Ciu. Bolivar	*Clara C*	17 „	Rio Hacha
			Themis H	17 „	Vela de Coro

Staat van het aantal vaartuigen, die het eiland Curaçao in de maand Juli 1916 aandeden met vermelding van hunne inhoudsmaat.

	ZEILSCHEPEN.			STOOMSCHEPEN.		
		INHOUD IN M³.			INHOUD IN M³.	
	Aantal	Bruto	Netto	Aantal	Bruto	Netto
Maand Juli	129	13,355	12,221	34	208,127	129,559
Vorige maanden.	627	82.871	76.186	162	1001.791	619.495
Totaal.	756	96.226	88.407	196	1.209.918	749.054

Niet opgenomen zijn de schepen, die binnenkomen van de kustvaart en van de visscherij